

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Lot in Zoar

"De zon ging op boven de aarde, als Lot te Zoar inkwam"

Genesis 19:23

't Zou worden een dag als gisteren en eergisteren. De zon ging op. Het nachtelijk duister verdween, en maakte plaats voor het licht van de zon. De grote Schepper aller dingen toont in de natuur Zijn majesteit en heerlijkheid. Hij deed weer Zijn zon opgaan over bozen en goeden. Echter - voor Sodom is dat de laatste maal. Weldra zal het zonlicht, dat begint te stralen over Sodom, verduisterd worden door dikke rookwolken. Vuur en zwavel zullen neerdalen vanuit de hemel.

Ook voor u en mij zal de zon eens voor de laatste keer opgaan, en hoe zal het dan zijn? Eeuwige zaligheid of eeuwige rampzaligheid? Die ernst gaan we toch niet uit de weg? Laat het onze bede zijn: "leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen". Het heden der genade is een kostelijke tijd. Die tijd mogen we niet verbeuzelen.

God kon Zijn toorn over het goddeloze Sodom niet uitgieten vanwege één, vanwege Lot. Die moest er eerst uit. Omdat die man rechtvaardig was. Wel wereldgelijkvormig geworden, maar toch rechtvaardig.

Er was nog meer reden waarom Lot eerst uit Sodom moest. Er was de voorbede geweest van oom Abraham. Hier blijkt hoe belangrijk de voorbede is. Bent u ook voorbidder geworden? Als de dagen van Lot zijn teruggekomen, hoe rijk is het als er een biddende oom of een biddende vader en moeder is. Dringend noodzakelijk is de voorbede. Voor land en volk, voor overheid en vorstenhuis, voor kinderen en kleinkinderen. Gods kind heeft een Voorbidder in de hemel: de Heere

Jezus Christus, en een Voorbidder in het hart: de Heilige Geest.

Op grond van die voorbeden ligt z'n zaligheid vast. Door de Heilige Geest worden al Gods kinderen voorbidders. Hun voorbede is de kurk waarop de wereld nog drijft.

Er is nog een reden te noemen waarom de Heere het oordeel over Sodom niet terstond kon voltrekken. U ziet hier Gods liefde en trouw jegens Lot. Eenzijdige liefde moeten we zeggen. Liefde niet gegrond op iets van Lot. Dan was Lot mee omgekomen. Liefde gegrond op Gods Vaderhart. Hij heeft lief omdat Hij liefheeft, en Gods trouw vloeit uit die liefde voort. Beide, Gods liefde en Gods trouw, worden zo groot in het leven van Gods kind. Er is zoveel oorzaak dat de Heere zou afbreken en wegwerpen. Hij laat echter niet varen het werk dat Zijn handen begon. Hij is trouw tot in eeuwigheid. Dat geeft altoos de verwondering en de aanbidding.

Er is nog meer te zeggen over dat niets kunnen doen van God eer Lot uit Sodom was gegaan. Er is een groot geheim. Dat was bij Lot niet bekend, maar wel in de hemel. In Lots lendenen is verscholen de Christus. Zou Lot met Sodom zijn omgekomen dan was Christus niet gekomen. Dan zou Gods rechtvaardig oordeel zich over ieder voltrekken. Dan zou er niemand geweest zijn om dat oordeel over te nemen. Dan zou er nooit geen Evangelie geweest zijn.

't Is begonnen na Genesis 3:15: de wording van het Zaad der vrouw. Jezus Christus is geworden in de geslachten. En daar behoorde Lot ook bij. Lot - Moab - Ruth, de Moabitische.

Zie - daarom moest Lot uit Sodom, en moest hij komen in Zoar. Dus - opdat

het Kerstfeest zou worden.

Lot kwam te Zoar in. Welke rijke betekenis hebben die paar woorden. Ze spreken van verhoring van een voorbidder; ze spreken van Gods liefde en trouw; ze spreken van de zekere komst van Jezus Christus.

Daar kwam Lot in Zoar. Eens had Lot zijn ogen begerig opgeslagen en gezegd: "Nu, oom, als het u hetzelfde is, geef mij de groene vlakke der Jordaan maar". En 't was Lot in de vlakke der Jordaan voor de wind gegaan. Aangekomen in Zoar heeft hij niets meer, zelfs zijn vrouw niet meer. Alleen zijn twee dochters. Maar beter zo in Zoar dan in Sodom dagelijks zijn ziel kwellen en dan tenslotte met Sodom omkomen.

Zoar - de plaats van het behoud. Daar komt het oordeel niet. Daar is Lot veilig. Zoar - de plaats waar hij de Heere weer heeft.

Bent u reeds gekomen op de plaats van het behoud? De Heere in Zijn grote genade heeft die plaats gegeven. Hij wijst door Zijn Woord die plaats duidelijk aan. Jezus Christus is de Behouder. Aan de voet van het kruis op Golgotha is er behoud, eeuwig behoud. Het is de enige plaats van behoud. Daar treft u het oordeel niet, omdat het oordeel Hem getroffen heeft. Al Gods golven en al Gods baren zijn over Hem heengegaan. Daarin is Hij tenonder gegaan. Zo is Hij geworden tot volkomen behoud.

O zondaar, bedenk dat ziel verloren betekent alles verloren.

Zalig om in Zoar - de plaats van het behoud, te zijn.

Gods woorden tot Lot komen ook tot u: "haast, behoud u derwaarts".

Ds.v.Z.

Van de administratie

De vakanties zijn weer voorbij. Het leven gaat weer zijn normale gang krijgen. Wat heeft de vakantietijd ons

gebracht? Hebben we in de tijd dat we mochten rusten van ons werk, ook de ware rust gezocht, die toch alleen te vinden is in de Grote Rustaanbrenger? Die in waarheid zoekende gemaakt zijn, zullen ook vindere worden van de ware rust, die waarde heeft niet alleen voor de tijd, maar bovenal voor de eeuwigheid.

Dat wensen we al onze lezers, jong en oud van harte toe.

In de afgelopen periode mochten we weer 6 nieuwe abonnees inboeken. Hartelijk dank aan de kerkeraden die een geschenkabonnement op ons blad gaven aan hen die pas getrouwd zijn. Denkt u ook aan de ontmoetingsdag in Kampen, die D.V. zaterdag 17 september zal worden gehouden? We hopen daar velen van onze lezers te ontmoeten. Ook niet lezers zijn natuurlijk hartelijk welkom.

Plaats en tijd van samenkomst kunt u lezen in "Van de redactie".

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74203. Postbank 704350.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0.60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Van de redactie

Ontmoetingsdag Kampen zaterdag 17 september 1994

We wijzen u voor de laatste maal op de datum van de komende ontmoetingsdag. Deze zal D.V. zaterdag 17 september te Kampen gehouden worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, 2e Ebbingestraat. In de morgensamenkomst (aanvang 10.30 uur) hopen te spreken ds. P. van Zonneveld en ds. A. van Heteren. In de middagsamenkomst (aanvang 14.00 uur) ds. J. Veenendaal en ds. A. Baars. We verwachten vele bekenden te ontmoeten. We hopen ook nieuwe gezichten te zien. De ontmoetingsdagen zijn altijd goede dagen allereerst vanwege het Woord Gods dat gesproken mag worden, maar ook vanwege de ont-

moetings en contacten die er mogen zijn.

Voor kinderoppas zal gezorgd worden.

De tucht in de Kerk des Heeren

In enkele afleveringen willen wij een enigszins omgewerkte lezing van ds. Baars in ons blad publiceren over bovenstaand onderwerp. Er heerst veel onbegrip omtrent de tucht. Moge het gebodene tot onderwijs zijn voor ambtsdragers en gemeenteleden en strekken tot nut en stichting van de gemeenten.

Herdenking 50 jaar vrijmaking

Ds. Slagboom heeft hier een lezenswaardig artikel over geschreven. Daarom in deze aflevering van Bewaar het Pand geen artikel over de belijdenis.

AvH.

De rechte Godsvrucht (3)

Bidden in de consistorie

Onder het lezen van datgene wat prof. Wisse schreef over het bidden in de consistorie, moest ik denken aan een voorval dat mij in het verleden is verhaald. In een kerkeraadskamer (overigens niet van ons kerkverband) werd voor de dienst door de dienstdoende ouderling een erg lang gebed uitgesproken. De predikant beëindigde op een gegeven moment dit gebed, dat naar hij dacht nog wel enige tijd zou zijn voortgezet, door "amen" uit te spreken. U kunt begrijpen dat dit voor de desbetreffende ouderling niet aangenaam was. Wat de predikant deed gaf toch wel enige opschudding. Hij vond blijkbaar dat de desbetreffende ouderling op een onjuiste manier invulling gaf aan het gebed dat voor de eredienst werd uitgesproken. We zullen ons verder niet uitspreken over de wijze van optreden van de predikant. De vraag zou kunnen rijzen of dit nu wel de meest geëigende manier is om in te gaan tegen een onjuiste invulling van het gebed in de kerkeraadskamer voor de eredienst. Het optreden van de predikant toont onzes inziens wel aan dat er in sommige gevallen weleens iets mis zou kunnen zijn als het gaat om de inhoud van het gebed dat door de ouderling voor de dienst in de consistorie wordt uitgesproken. Het is een goede zaak te luisteren naar datgene wat prof. Wisse dienaangaande heeft geschreven. Doordat hij geruime tijd rondreizend prediker was heeft hij op

vele plaatsen de praktijk in de kerkeraadskamer meegemaakt en Wisse vond het blijkbaar nodig ten deze onderwijs te geven. Wisse wilde voor die praktijk enkele richtlijnen doorgeven die ook voor vandaag van betekenis zijn. Zoals Wisse in het verleden verschil bemerkte wat betreft het gebed in de consistorie, worden predikers in onze tijd ook met dit verschil geconfronteerd. Wie op meerdere plaatsen voorgaat zal bemerken dat aan het gebed in de consistorie soms heel verschillend inhoud wordt gegeven. De vraag kan ten deze gesteld worden: Hoe dient gestalte gegeven te worden aan het gebed in de consistorie? Welke zaken dienen zeker aan de orde gesteld te worden en welke zaken dienen of vermeden te worden of hooguit zeer summier te worden aangesneden? Hierover schreef prof. Wisse behaarswaardige dingen. Er zijn wellicht ook gemeenteleden die zich afvragen wat de inhoud van het gebed zou kunnen en moeten zijn dat in de kerkeraadskamer voor de eredienst aanvangt wordt uitgesproken. Welke zaken zouden door de dienstdoende ouderling worden aangesneden? Het kan misschien tot onderwijs strekken voor deze of gene ouderling die geroepen wordt dit gebed uit te spreken eens naar een stem uit het verleden te luisteren. We kunnen leren van datgene wat Wisse schreef in 1932 in de Wekker dienaangaande.

We zouden ons de vraag kunnen stellen waar het gebed voorafgaande aan de dienst in het kerkgebouw nu eigenlijk vandaan komt. Wat is de herkomst van dit gebed dat door de ouderling wordt uitgesproken?

Over de herkomst van dit gebed schrijft Wisse dat het waarschijnlijk is ontstaan toen er (nog) vervolging was. Er werd gevraagd of de Heere de dienst ongestoord wilde doen verlopen, of Hij de prediker wilde beschermen en bewaren tegen de vijanden en belagers. Wat zal dit gebed betekenis gehad hebben in de dagen van de Afscheiding toen de samenkomsten van overheidswege regelmatig verstoord werden. In de dagen van de Afscheiding was er terecht vrees dat het samenzijn rondom het Woord Gods niet ongestoord zou verlopen. Onder zulke omstandigheden zal de noodzaak van en de aandrang tot dit gebed zeker sterk gevoeld zijn. Maar ook nu is het een goede zaak als er gevraagd wordt om een ongestoord samenzijn in de kerk.

De volgende zaak die bezien dient te worden is deze: Wat dient de inhoud van het gebed in de kerkeraadskamer te zijn? Moeten daar precies dezelfde zaken aan de orde komen als in het zogenaamde grote gebed in de eredienst? En als die zaken aan de orde moeten komen dient dit dan op dezelfde wijze te geschieden als tijdens het grote gebed of is het beter dit dan toch op een andere wijze te doen? Het artikel dat Wisse over het bidden in het consistorie schreef laat zien dat hij deze praktijk wel is tegengekomen, maar dat hij er geenszins een voorstander van was. Er moet niet precies hetzelfde gevraagd worden en zeker niet net zo uitgebreid als in de kerkdienst zelf. Wel noemt Wisse het een uitnemende zaak aan de Heere te vragen in het gebed in de consistorie of Hij Zijn knecht wil ondersteunen, of Hij met Zijn Geest en genade kennelijk in het midden wil zijn. Wisse is er niet tegen wanneer wordt gevraagd of de Heere Zijn knecht nog gebruiken mocht tot opbouw van Zijn volk en tot bekering van onbekeerden. Wel pleit hij ten deze voor beknoptheid. Het uitgebreid bidden voor zieken, alleenstaanden en anderen die het bijzonder moeilijk hebben acht Wisse een zaak te zijn van de dienaar op de kansel.

Om het eigen standpunt van Wisse duidelijk te maken besluiten we met een citaat van hem dat we vinden op blz. 56 en 57 "Maar voorts is al het andere, hoe goed ook bedoeld, hier

niet aan de orde. O welneen, het is geen zonde als de ouderling vraagt of de Heere Zijn knecht nog gebruiken mocht tot opbouw van Zijn volk en tot bekering van onbekeerden. Maar dit dient dan toch zeer beknopt (en krachtig) te geschieden. Want eigenlijk is dit alles, alsook het bidden voor zieken, het bidden voor andere samenkomsten, enzovoort, allemaal werk dat zo aanstonds, over enkele minuten, op de kansel door de dienaar zal moeten geschieden. Laten de broeders toch bedenken, dat op die wijze het gebed van de leraar zelf wordt bemoeilijkt. In het natuurlijk leven zegt men weleens:

het gras is voor de voeten wegge-maaid. Als men als dienaar gereed staat naar de kansel te gaan, en men hoort dan in de consistorie als het ware zich eerst vóórbidden, wat men zo aanstonds zelf *op de kansel* moet gaan doen, werkt dat verlamdend op de vleugelslag van de ziel, die zich tot bidden op de kansel gaat schikken. Het is ongeveer als wanneer men voor de dienst in de consistorie ook een preekje hoorde vóórdoen over de tekst, waaruit men zo aanstonds zelf de gemeente gaat onderwijzen en stichten."

Ds. A. van Heteren.

De tucht in de Kerk des Heeren (1)

De tucht in de Kerk van de Heere. Dit onderwerp "tucht in de kerk" kan de meest uiteenlopende reacties oproepen. "Tucht", zal de één zeggen, "praat me er niet van, want die is vandaag de dag helemaal zoek binnen de kerk. Alles kan tegenwoordig. Als twee jonge mensen ongehuwd samenwonen wordt daar niets of maar heel weinig aan gedaan. En moet je zien hoe sommige belijdende leden gekleed zijn tijdens de kerkdienst of aan de Avondmaalstafel zitten. Neen, tucht is er tegenwoordig niet veel meer binnen de kerk."

Dat is mogelijk de ene reactie. Voor een ander liggen de dingen totaal verschillend. Woorden als "tucht" en wellicht ook het veel bredere begrip "kerkrecht" wekken bij hem alleen maar een stille afkeer. Zulke woorden roepen namelijk in zijn herinnering allerlei beelden op van ketterjacht en kerkelijke rechtbanken. "Hoeveel mensen", zo zegt hij, "zijn door kerkelijke tuchtmaatregelen niet mishandeld? Hoeveel predikanten zijn er na tuchtprocedures niet ten onrechte afgezet? En bovendien", stelt hij heel beslist, "is de tucht eigenlijk niet een hopeloos verouderd geval dat eigenlijk niet meer in onze moderne tijd past? Onze tijd is die van de mondige, geëmancipeerde mens, die zich op geen enkele manier laat bevoogden. Hij laat zich in leer en leven beslist de wet niet meer voorschrijven. En als de kerken dan nog uit een zeker besef van traditie weigeren afwijkende opvattingen te tolereren, dan riekt dat vandaag bedenkelijk naar discriminatie. Neen, tucht is een verouderd woord wat in een kerk van deze tijd niet meer past." U begrijpt wel, dat dit zomaar een greep is uit de gedachten die we van-

daag kunnen tegenkomen. We komen ze tegen over de volle breedte van het kerkelijke erf, en waarschijnlijk ook wel binnen onze eigen kerken. In dit soort reacties komt meteen wel naar voren voor welke vragen het onderwerp ons plaatst. Daarbij zal duidelijk zijn, dat ik alle vragen beslist niet kan behandelen. Ik wil alleen maar enkele opmerkingen maken over de tucht, en dat doen onder drie gezichtspunten. Namelijk de tucht allereerst in principeel perspectief, in de tweede plaats in pastoraal perspectief en in de derde plaats in praktisch perspectief.

De tucht in principeel perspectief

Allereerst dus iets over de principiële kant van de zaak. We beginnen maar heel eenvoudig. Wat bedoelen we met het woord "tucht"? De oorspronkelijke betekenis van dit woord kan ons hier op het rechte spoor brengen. Tucht is namelijk afgeleid van de oude Nederlandse woordstam "tie-ën", die "trekken" en waarschijnlijk ook "opvoeden" betekent. Misschien kunnen we dat nog wat helderder maken wanneer we het Duitse woord er naast zetten. "Trekken" is in het Duits "zien" en daarvan is het woord "Zucht" (tucht) afgeleid. Precies zo is het met het oud-Nederlandse "tie-en" (trekken), waaruit het woord "tucht" is gevormd. Eigenlijk heeft deze oude woordstam twee betekenissen. In de eerste plaats betekent hij zoiets als "opvoeden", "terecht wijzen" en daarom ook "tuchtigen". Anderzijds betekent hij ook "trekken". En daarmee komen we bij een heel belangrijk punt, want de kerkelijke tucht heeft als diepste bedoeling om zondaren te trekken tot vernieuwing, tot bekering. Prachtig komt dat uit in een ander Duits woord

voor tucht: "Busszucht". Busszucht wil zeggen: de mensen tot boete, tot bekering trekken. En dat is de bedoeling van de kerkelijke tucht: mensen tot bekering brengen.

Als we deze opmerkingen samenvatten krijgen we dit beeld. Bij de tucht behoren de volgende aspecten: opvoeding, handhaving van de orde, bestraffing van de zonde en tenslotte het dringen of trekken tot bekering.

Hoe functioneert die kerkelijke tucht nu in de Christelijke gemeente? Wel, daar is vooral in de tijd van de Reformatie heel diep over nagedacht. De kerk van de Reformatie heeft zich daarbij vooral laten leiden door wat de Heere Jezus Zelf gezegd heeft in Mattheüs 18. De principes die door Hem in dat hoofdstuk verwoord worden, zijn onder anderen door Calvijn uitgewerkt en via hem hebben zij gestalte gekregen in onze Dordtse Kerkorde, met name in de artikelen 71 t/m 81. Boven dat deel van de Kerkorde staat namelijk "van de censuur en de kerkelijke vermaning". Het is wellicht goed om de gang van de tucht, zoals die in dit gedeelte van de Kerkorde beschreven wordt, kort te schetsen. Dan weten we elke geval van elkaar waar we het over hebben.

Waar gaat het bij de tucht ten diepste om? Wel, het gaat bij de tucht om de vraag hoe de kerk moet handelen met de dwaling en met de zonde. Met andere woorden: wanneer er gedwaald wordt in de leer, of in het leven, treedt als het goed is de kerkelijke tucht in werking. Nu moeten we meteen heel duidelijk zeggen dat niet iedere zonde of dwaling in leer of leven tuchtwaardig is. Wij zijn er ons, hoop ik, van bewust dat ieder mens in veel dingen struikelt. Dat betekent dat wij allen geneigd zijn te zondigen in woord en wandel, in leer en leven. Nu zijn deze zonden zeker aanleiding dat de Kerk in de prediking, op de catechisatie en op het huisbezoek telkens weer tot zelf-onderzoek of zelftucht moet aansporen. Maar onze zonden worden pas tuchtwaardige zonden - in de zin van: zonden die ons in aanraking brengen met de kerkelijke tucht - als ze een heel bepaald karakter dragen! Verborgene zonden bijvoorbeeld die alleen bij de Heere en bij onszelf bekend zijn, maar die verder niemand weet, vallen niet onder de kerkelijke tucht. Of, om iets anders te noemen, als een kind iets doet wat tegen de regels ingaat die in het gezin gelden, dan treedt de tucht niet onmiddellijk in werking. Neen, het zijn toch wat aparte zonden, die

ons met de kerkelijke tucht in aanraking brengen. Voetius formuleerde het zo: "Tuchtwaardige zonden worden door drie dingen gekenmerkt; het gaat om zonden, échte zonden die een mens schuldig stellen in het licht van het Woord van God. Vervolgens dienen het zonden te zijn die ergernis geven. En in de derde plaats moet ermee gepaard gaan een verwerping van de vermaningen en hardnekkige volharding in het kwaad". In één woord: bij de kerkelijke tucht gaat het over ergerlijke, openlijke zonden, waarbij sprake is van volharding in die zondige weg.

Hoe moet de kerk nu met dergelijke openlijk en ergerlijke zonde handelen? Wel, het opmerkelijke is dat onze kerkorde hier allereerst een taak ziet voor de gemeente. Daarmee sluit de kerkorde zich overigens direkt aan bij Mattheüs 18. Als er sprake is van een heimelijke zonde - en daarmee bedoelt onze kerkorde een zonde die nog niet publiekelijk bekend is, maar waar iemand uit de gemeente wel van af weet - dient deze broeder of zuster degene die deze zonde begaan heeft in liefde te vermanen. Wanneer hij toch in die zonde blijft volharden, volgt er opnieuw een vermaning onder twee of drie getuigen. En wanneer dan nog geen berouw optreedt, dan dient de zaak bij de kerkeraad gebracht te worden. Op dat moment komt de tucht van de gemeentelijke in de ambtelijke fase, als ik dat zo zeggen mag. Wanneer de kerkeraad is ingelicht, moet de zonde ambtelijk behandeld worden. Er volgen bezoeken, waarbij vermaand wordt en wordt aangedrongen op bekering. En wanneer er voldoende vermaand is en geen bekering volgt, wordt de eerste stap van de kerkelijke censuur van kracht. Deze houdt in dat degene die in die bepaalde zonde leeft wordt afgehouden van het Heilig Avondmaal. Dit wordt vanaf de kansel meegedeeld, waarbij de naam van degene die onder de tucht geplaatst is niet genoemd wordt en waarbij de gemeente aangespoord wordt om voor deze broeder of zuster, die in zonde gevallen is en in zonde leeft, te bidden. Wanneer hij of zij de vermaning ook na de eerste trap van de kerkelijke tucht niet ter harte neemt, is er vervolgens een tweede trap. Nu wordt ook de naam openlijk afgelezen van de kansel, nadat eerst de classis om advies en goedkeuring gevraagd is. En wanneer de zondaar dan nog volhardt in het kwaad, volgt tenslotte de derde trap.

Dat is de afsnijding of uitbanning, met

een oud woord: de excommunicatie. Laten we daarbij wel met nadruk zeggen dat deze uiterste vorm van kerkelijke tucht, de excommunicatie (uitbanning) uit de gemeente van Christus, volgens onze belijdenis ook betekent dat men vanwege deze zonde buiten het Koninkrijk van God gesloten is (Vgl. Zondag 31 Heidelberger Catechismus vr. 85).

Bij alles wat in de kerkorde en de belijdenis over de kerkelijke tucht gezegd wordt is uitbanning of excommunicatie toch ook weer niet het allerlaatste! Na schuldbelijdenis is het weer mogelijk om terug te keren tot de gemeente en tot het Koninkrijk van God. U kunt dat ook duidelijk zien in de formulieren die achterin ons kerkboek staan. Na het formulier voor de ban (of excommunicatie) volgt het formulier voor de wederopneming binnen de gemeente van degenen die buiten de gemeente gestoten zijn door de kerkelijke tucht.

Als we dit alles zo overzien, moeten we wel tot de conclusie komen dat we met de kerkelijke tucht een diep-ernstig thema hebben aangesneden. Tijdens deze lange procedure van een gesprek onder vier ogen, naar de kerkelijke vermaning via afhouding van het Avondmaal, tot de excommunicatie uit de gemeente; tijdens deze hele lange weg, gaan de deuren van het Koninkrijk der hemelen voor degene die in de zonde volhardt dicht. En als hij zich niet bekeert, blijven die deuren ook voorgoed gesloten. Uitbanning uit de kerk, uitsluiting van de sacramenten, het zijn geweldige ernstige dingen en wij kunnen er slechts met een zekere schroom over spreken.

Toch blijft de vraag dringen: "Wat is eigenlijk de bedoeling van de kerkelijke tucht? Waarom is die lange weg met al die ingrijpende stappen nodig?" Wel, ik wil niet minder dan zes redenen noemen waarom de kerkelijke tucht noodzakelijk is. Daarbij sluit ik me nogal nauw aan bij een artikel uit de beroemde belijdenis van Westminster uit 1643. Hierin staat een heel belangrijk artikel over de tucht te lezen. Daar wordt in een aantal punten aangegeven, waarom de kerkelijke tucht nodig is. Ik noem ze:

In de eerste plaats is de kerkelijke tucht nodig om de zondigende broeders en zusters te behouden en terug te winnen. De kerkelijke tucht wil dus in wezen "medisch", dat wil zeggen "genezend" werken. Zij zoekt de zondaar te behouden van zijn dwaalweg. Daarom is het een ernstige misvatting

om te denken dat het er bij de kerkelijke tucht vooral om zou gaan moeilijke mensen uit de kerk te werken. Neen, het eerste doel van de kerkelijke tucht is om de zondaar bij de zonde vandaan te krijgen! Het gaat erom die zondaar te overtuigen van het kwaad waarin hij leeft of van de verkeerde leer die hij aanhangt. Op deze wijze zoekt de kerkelijke tucht te genezen. Zo staat het ook in Mattheüs 18, wanneer er over de vermaning gesproken wordt tussen de broeders. De Heere Jezus zegt dan: "En zo uw broeder hoort naar de vermaning, zo hebt gij uw broeder gewonnen."

Dan is hij gewonnen voor de zaak van Christus en voor de gemeente van Christus en gewonnen om te leven overeenkomstig de wetten van Christus. Dat het de bedoeling van de tucht is om de zondaar te trekken tot bekering is ook duidelijk in onze eigen belijdenis. In onze Heidelberger Catechismus wordt over de tucht gesproken als één van de Sleutelen van het hemelrijk. U leest in vraag 83: "Wat

zijn de Sleutelen des hemelrijks?" "De verkondiging van het Heilig Evangelie", zo luidt het antwoord, "en de Christelijke ban of uitsluiting uit de Christelijke gemeente door welke twee stukken het hemelrijk aan de gelovigen wordt opengedaan en de ongelovigen wordt toegesloten." Wat is dus de bedoeling van de prediking? Het toesluiten van het Koninkrijk van God voor degenen die onbekeerlijk en ongelovig blijven en het openen van het Koninkrijk voor allen die zich door de genade van God tot Hem bekeren. Zo is het ook met de tucht. De tucht bedoelt de bekering van de zondaar die zich verhardt in de weg van het kwaad. En de vele trappen van de kerkelijke tucht zijn het bewijs van het geduld en de genade van God waarmee Hij zegt: "Ik heb geen lust in de dood van de zondaar, maar daarin dat hij zich bekeert en leeft." Het eerste doel van de tucht is dus de zondaar tot bekering te brengen.

Ds. A. Baars, Middelharnis.

50 jaar vrijgemaakt

In de weken, die achter ons liggen, was er een jubileum voor de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Ieder, die meeleeft met het kerkelijk gebeuren in Nederland, zal het weten. Er is zowel in de dagbladen als in de kerkelijke organen aandacht aan besteed. Op 11 augustus was het 50 jaar geleden, dat er een vergadering in de Lutherse Kerk aan de Burgwal in Den Haag gehouden werd, die de inzet geworden is van de vrijmaking.

Vanaf die dag onttrokken zich meerdere Gereformeerde Kerken aan het "juk" van de leerbesluiten. We moeten daarbij denken aan de besluiten, die genomen waren door de Generale Synode van Sneek-Utrecht. Het waren besluiten ten aanzien van de "leergeschiedenissen", die geconstateerd waren. Het meest gaat het dan om een uitspraak over het genadeverbond, waarin eenzijdig de opvatting van de veronderstelde wedergeboorte verdedigd wordt: "het zaad des verbonds moet gehouden worden voor wedergeboren en in Christus geheiligd, totdat bij het opwassen uit hun wandel of leer het tegendeel blijkt." Bovendien had men besloten dat kandidaten en ambtsdraggers geacht worden met deze besluiten in te stemmen. Het werd zo inderdaad als een "juk" ervaren door degenen, die ten aanzien van deze besluiten

bezwaard waren. De vrijmaking is al in 1944 snel voortgegaan. Prof. dr. K. Schilder, die zo'n grote betekenis heeft gehad in dit gebeuren, constateerde op een voorlichtingsavond in november van dat jaar: "Ik meen te weten, dat er op het ogenblik ongeveer 50 plaatsen zijn, waar reeds de kerkelijke hervorming of reformatie tot stand gekomen is". Typerend is, dat de vrijmaking door hem zo wordt aangeduid, een reformatie! Het verblijdde hem dat er al zoveel kerken waren, die daadwerkelijk niet wensten te leven onder de dwang van de synode. Nog voor de jaarwisseling waren het er 60. Er zouden er daarna nog velen volgen. Zo kwam er voor het oog van Nederland een nieuwe kerkelijke groepering, de Gereformeerde Kerken, die eerst bekend stonden onder de toevoeging: "onderhoudende artikel 31 DKO", later is dat geworden: Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Daarbij teken ik graag aan, dat de vrijgemaakten nooit hebben willen spreken van een nieuwe kerkelijke groepering. Zij begeerden gezien te worden als de wettige voortzetting van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

De vrijmakingsvergadering

Het is van belang nader iets te zeggen van de vergadering in Den Haag, die in

eigen kring de naam van "vrijmakingsvergadering" ontvangen heeft. We krijgen dan zicht op de zaken, die de bezwaarden tot de breuk met de synode bewogen hebben.

Deze vergadering werd belegd na veel kerkelijke moeiten en spanningen, die in verband stonden met de besluiten van de Generale Synode. Tevoren was prof. Schilder geschorst als hoogleraar aan de Theologische Hogeschool in Kampen en als emerituspredikant van Rotterdam-Delfshaven. Eén van de schorsingsgronden was zijn advies aan de kerk van Kampen om de besluiten, waarop we hier doelen, niet te aanvaarden. Ondanks veel bezwaarschriften volgde uiteindelijk de afzetting van deze hoogleraar. Eén week tevoren was ook prof. dr. S. Greijdanus geschorst. Een comité uit Voorburg riep in deze omstandigheden de bezwaarden bij elkaar.

Tijdens deze vergadering werd gesproken door twee predikanten, die een grote plaats innamen in de kring van de bezwaarden van toen en van de latere vrijgemaakten. Het waren: ds. H. Knoop, die nog geen jaar tevoren uit het concentratiekamp Dachau was vrijgelaten en de kerk diende van Rotterdam-Delfshaven, waaraan prof. Schilder dus als emeritus verbonden was, en ds. D. van Dijk, die als lid van de Generale Synode geprotesteerd had tegen de besluiten en handelingen en ook al eerder geschorst was. Ook hebben daar de beide geschorste hoogleraren gesproken, Schilder en Greijdanus.

Het was prof. Schilder voorbehouden om de acte van vrijmaking en wederkeer te lezen, waarin opgewekt werd tot kerkelijk handelen. Het gaat me nu om de rede, die toen door hem gehouden is ter toelichting van deze acte. Juist in die rede komen de twee factoren uit, die voor de bezwaarden beslissend zijn geweest om tot vrijmaking te komen.

Het gaat dan om twee dingen: 1. "dat in onze kerken verkeerde leer en praktijk aan het woord zijn gekomen in zake kerkrecht en kerkregering"; 2. "het binden in de ambtelijke dienst aan uitspraken, die niet conform de Schrift zijn.". We geven het zo weer, als het in het verslag van Schilders rede te vinden is.

Het is veelzeggend hoe dit uitgewerkt wordt: "Ik durf he wel aan te zeggen, dat de Gereformeerde Kerken in de laatste tijd, en eigenlijk sinds geruime tijd tekenen van bederf vertoonden, en dat ze nu op een beslissende manier

van het goede spoor zijn afgeleden. Nog heden hebben we er van kunnen lezen, van afzettingen en schorsingen, gedaan zonder de kerk er in te kennen, door ingrijpen van bovenaf. De Synode heeft zonder enig rapport der kerken programmapunten aan zich getrokken, personen bij zich geroepen en een tribunaal opgericht om aanklachten te behandelen, waarover geen kerk ooit gedacht heeft...". We voelen in zulke woorden hoe Schilder hier ingaat tegen de vergadering van de synode, die zich als een machtsinstituut boven de kerken gesteld heeft. Hij bedoelt niet de meerdere vergaderingen te verachten. Dat blijkt ook uit deze rede: "als wij noodgedwongen ons zullen moeten laten zien in een aparte formatie, zullen wij ook grijpen naar het grote goed van classis en particuliere en generale synode...". Hij verwerpt het kwaad van het heerschappij-voeren over de plaatselijke kerken.

Het tweede, het binden aan uitspraken, die niet naar de Schrift zijn, wordt ook nader in deze rede uitgewerkt. Eerst betoogt Schilder, dat hij bezwaar heeft tegen de opvatting van de veronderstelde wedergeboorte, zoals die in de Gereformeerde Kerken in 1905 al was uitgesproken, maar toen was men er niet aan gebonden om dat te leren. Zijn onoverkomelijk bezwaar gaat tegen de binding, die nu door de Generale Synode gesteld is. Zo is die opvatting tot een "nieuw formulier van enigheid" gemaakt: "Het ongeluk kwam bij de binding. De kerk pleegt hiermee trouwbreuk aan de predikanten en de professoren, die de formulieren van enigheid hebben ondertekend, trouwbreuk aan elkaar. Zij laat toe wie God niet toelaat en sluit uit wie God niet uitsluit. Nu is de ramp gekomen; nu moet ieder naar zijn geweten antwoord geven. We geraken niet uit de kerk, omdat we de mening van bepaalde personen niet delen, maar omdat de kerk de eed van ons vraagt: erkent gij dat die formule bevat de geopenbaarde duidelijke inhoud van Gods Woord? Daarom is hier de breuk, want de kerk verlaat de grondslag van 1892 en wordt een secte. Een secte zegt immers, dat haar vondsten en haar liefhebberijtjes gezag hebben boven Gods Woord en dat niet het Woord maar (die) liefhebberijtjes ons binden."

Het is hier duidelijk weergegeven. Men brak daarom omdat men de opperheerschappij niet erkende en niet wilde weten van en binding boven Gods Woord. Het zijn twee dingen die

telkens genoemd worden als Schilder daarna hier en daar voorlichtingsavonden hield. Zij zijn ook blijven spreken in de vijftig jaar dat de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt voortbestaan.

Andere achtergronden

Wie de vrijmaking van 1944 met de achtergronden benadert, zal het moeten zeggen: hier komen we andere achtergronden tegen dan we die vinden bij het voortbestaan in 1892 van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Er zijn bepaalde punten van overeenkomst. Als ik in de lijn van de twee zaken mag blijven - dus: de hiërarchie van de synode en de binding aan wat niet overeenkomt met de Heilige Schrift - dan kunnen we hier op twee elementen wijzen in de bezwaren van hen, die in 1892 niet konden meegaan met de vereniging tussen de Christelijke Gereformeerde Kerk en de Dolerenden. Het éne vinden we in het bezwaar, dat de rechten van de plaatselijke gemeenten miskend waren door de vereniging van bovenaf. Het andere in de bezwaren die er waren ten aanzien "wat door voorgangers der dolerende Kerken in de laatste tijd in het publiek is uitgesproken en geleerd omtrent wedergeboorte en de Heilige Doop".

Toch: we moeten zeggen, dat er belangrijke verschillen zijn. Daarbij denk ik met name vooral aan wat "geleerd wordt omtrent de wedergeboorte en de Heilige Doop". Er was de overtuiging bij de bezwaarden van 1892 dat in leer en prediking de gedachte van de veronderstelde wedergeboorte in de lijn van dr. A. Kuyper niet toegelaten mocht worden. Dat wordt bij de vrijmaking niet gezegd. Er zijn veel bezwaren tegen de uitspraak van 1905. Het blijkt ook later als deze kerken de uitspraak van 1905 niet meer voor haar rekening wil nemen omdat die "veelszins onjuist en daarom reeds als pacificatie-formule ondeugdelijk is." Niettemin blijft het zo dat dié bezwaren niet beslissend zijn. Beslissend is wél het bezwaar tegen de binding.

Ook moet hier opgemerkt worden, dat er een andere benadering was van de zijde van de bezwaarden in 1892 ten opzichte van de veronderstelde wedergeboorte dan we die vinden bij de vrijgemaakten. Bij de eersten was het vooral de vrees, dat de leer van dr. A. Kuyper een valse gerustheid kweekte en bij de vrijgemaakten ging het om het vasthouden aan de zekerheid van Gods beloften. En dan dit laatste niet zelden zonder dat de noodzaak van de wedergeboorte in ieders persoonlijk leven op het hart gebonden wordt.

Geen belemmering?

Van vrijgemaakte zijde is in de regel gezegd dat zulke verschillen geen belemmering mogen zijn tot vereniging. We zijn één in Schrift en belijdenis en dan is vereniging een geboden zaak. Hier moet de vraag gesteld worden: moet de gebondenheid aan Schrift en belijdenis niet uitkomen in de prediking en in de bearbeiding van de gemeente? Er is veel te waarderen ook na 50 jaar binnen de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. De handhaving van de belijdenis, de opstelling tegenover bepaalde ontwikkelingen... We noemen maar enkele dingen. We kunnen vaak veel van hen leren. Maar helaas zijn er verschillen in het verstaan van de belijdenis, die een vereniging in de weg staan. En naar mijn overtuiging is dit een lijn, die teruggaat naar het begin.

De laatste synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk was van oordeel dat de zaken met betrekking van de toeëigening van het heil wezenlijke elementen van de belijdenis betreffen, waarover overeenstemming dient worden bereikt en dat het ontbreken van deze overeenstemming een belemmering is op de weg naar de kerkelijke eenheid. Het is een oordeel van de synode, dat én tot de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt moet spreken én tot ons! In die weg kan er alleen verwachting zijn in deze verwarde tijd op de rechte eenheid van de Kerk des Heeren.

D. Slagboom.

100 jaar theologische opleiding

We willen u enkele indrukken weergeven van de bijzondere schooldag die j.l. zaterdag 3 september 1994 in de Grote Kerk te Apeldoorn werd gehouden. Vrijwel ieder die predikant is in onze kerken heeft de opleiding in

Apeldoorn gevolgd. We zijn zelf ook dankbaar voor het onderwijs dat we in Apeldoorn hebben mogen ontvangen. Daarom leek het ons een goede zaak iets van de Jubileumschooldag te vermelden.

Opening

De president-curator, ds. A. van Heteren, opende de vergadering. Evenals honderd jaar geleden, bij de opening van de theologische opleiding, werd gezongen Psalm 119:3. De Schriftlezing was ook evenals honderd jaar geleden 2 Korinthe 12:1-9. Na gebed werd ieder welkom geheten. Velen waren gekomen uit het noorden, zuiden, oosten en westen. De tekst van het openingswoord was ook hetzelfde als honderd jaar geleden nl. 2 Korinthe 12:9a "En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg." Wijlen ds. J. Schotel sprak over deze woorden. Paulus wist persoonlijk, bevindelijk wat genade was. De Heere had naar Zijn vrijmacht en in Zijn almacht die genade geschonken. Het was vrije genade. Van een vijand werd een gewillige volgeling gemaakt. Dat was onverdiend.

Paulus had een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans die hem met vuisten sloeg. Tot drie-maal toe had hij den Heere gebeden dat die engel des satans van hem zou wijken. Dan volgt de tekst. De doorn zou blijven, maar de Heere zou een tegengif geven: genade. Die genade zou genoeg zijn voor Paulus. Die genade zou ervoor zorgen dat hij niet zou omkomen onder de slagen. Zo zou het waar worden: Want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Wijlen ds. Schotel noemde de genade: krachtgevende, bekwaammakende, lichtgevende, moedgevende, geloofs-versterkende, vertroostende en Godsverbeidende genade. Die genade hebben we ook in deze tijd nodig. Die genade is nodig voor hen die onderwijs geven en voor hen die onderwijs ontvangen. Die genade is nodig voor de kerkleden. Kennen we die genade al? Paulus heeft een les geleerd. Dat wordt verwoord in vs. 7 "Opdat ik mij niet zou verheffen." Dat gevaar dreigt ook bij een steeds groter en wetenschappelijker wordende opleiding. Dat we net als Paulus, zwak in zichzelf, maar krachtig in de Heere, onze arbeid zouden mogen verrichten. Er is nog genade te verkrijgen ook voor hen die voor eigen rekening voortleven. Uw dood is Gods recht, uw leven is Gods lust. Verstaat u dat? De Heere heeft immers geen lust in de dood van de goddeloze en zondaar, maar daarin dat hij zich bekere van zijn weg en leve. Wie genade mag kennen, moet vaak diepe wegen gaan. Maar in die wegen wil de Heere op het gebed kracht schenken. De gegeven doorn gaf Paulus te meer stof tot roe-

men in den Heere. Dat geldt ook nu. Juist in de tegenheden mag ervaren worden Wie de Heer is voor Zijn Kerk en dat zal het loflied nog hoger doen rijzen. Dat zal steeds meer oorzaak zijn den Heere te roemen.

Jubileumboek

Vervolgens werd het jubileumboek getiteld "Luisteren en leren" overhandigd aan de president-curator door prof. dr. J. van Genderen. In dit boek wordt een beeld getekend van de theologische opleiding, die een eigen karakter heeft. Met de titel "Luisteren en leren" wordt allereerst bedoeld het luisteren naar het Woord van God en het leren geeft zowel het onderwijs geven als het onderwijs ontvangen aan.

Het boek bevat ondermeer een historisch overzicht, plaats en taak van het curatorium komen aan de orde, er wordt aandacht gegeven aan de vakken die gegeven worden en aan de personen die die vakken gedoceerd hebben. Er wordt over de studenten geschreven en het eigen karakter van de Universiteit wordt behandeld. Een aantal bijlagen en een register van personen completeert dit keurig uitgevoerde boek.

Jubileumgeschenk en collecte

Ds. van Roekel overhandigde namens hen die vroeger de theologische opleiding gevolgd hebben een jubileumgeschenk. Het stelt het doel van de opleiding voor: onder Gods zegen gevormd te worden tot herder en leraar. Schapen dienen te luisteren en te leren. Dat is een wonder, daar wij allen van nature luisteren naar de satan en de leugen. Maar de Heere werkt wonderen, waar dat plaatsvindt kom je nooit uitgeluisterd en nooit uitgeleerd. De tekst waarmee honderd jaar geleden de theologische opleiding werd geopend staat onderaan op het jubileumgeschenk. Er werd gecollecteerd in de morgensamenkomst voor de Bijbelschool in KwaNdebele in Zuid-Afrika. Ook daar is het nodig dat mensen gaan luisteren en leren.

School en Kerk

In de jubileumrede, uitgesproken door prof. dr. W. van 't Spijker getiteld "Honderd jaar School van en voor de Kerk" werd sterk de band benadrukt die er altijd geweest is, nog is en in de toekomst ook dient te blijven tussen School en Kerk. Ingegaan werd op de betekenis van het zegel van de Universiteit. Dat is gelijk aan het zegel

van onze kerken. Dit onderstreept de eenheid tussen School en Kerk. Het zegel is eigenlijk afkomstig van de Hugenoten. Ook in Schotland wordt het aangetroffen. De theologische opleiding mag er nog zijn, is niet verteerd. Op de Kerk en de theologische school worden dezelfde aanvallen gedaan, maar de Heere heeft willen bewaren. Het zegel verwijst naar de geschiedenis van de brandende braamstruik, die niet werd verteerd.

Curatorium

Ds. H. van der Schaaf sprak over "Honderd jaar curatorium". De moeilijkste vergaderingen zijn de dagen waarin admittie-examen wordt afgenomen. Diverse voorvallen en besluiten werden naar voren gebracht. Er was een oud besluit dat erop aandrang bij de docenten niet uit preken te gaan in de week om zich zo ten volle aan de opleiding te kunnen geven. Later werd een tegengesteld besluit genomen. Er diende enige malen gepreekt te worden ten bate van de opleiding.

Middagsamenkomst

In de middagsamenkomst sprak prof. Oosterhoff bij de heropening over wijsheid die niet valt te leren, die een gave van God is. Die wijsheid spruit immers voort uit de vreze des Heeren. Die wijsheid hebben wij vandaag ook nodig. Zoals Salomo verlegen was om wijsheid, dienen we ook vandaag van God wijsheid te begeren.

Prof. dr. W.H. Velema sprak over "Geloof en wetenschap". De Schrift is het uitgangspunt in de theologische opleiding. Dit dient ook zo te blijven. Gods Woord is onze norm in Apeldoorn.

Prof. dr. J.W. Maris sprak over "Gereformeerde theologie wereldwijd". Hij vermeldde dat er contacten zijn en al meer komen met het buitenland en vond het een verblijdende ontwikkeling dat er buitenlandse studenten zijn die hier komen vanwege het Gereformeerde karakter van de opleiding.

Er werd in de middagsamenkomst gecollecteerd voor een theologische opleiding in Franssprekend Afrika, die een grote uitstraling heeft.

Namens het vrouwencomité werden grote bedragen (tweemaal f 75.000,-) overhandigd voor de bibliotheek en een meest aanverwant doel. Bovendien werd nog een klok en een schaal gegeven voor de senaatskamer.

Ds. M.W. van Nieuwenhuyze sprak over het student-zijn vroeger en stu-

dent M. Visser over het student-zijn nu.

De sluiting werd verzorgd door ds. M. Vlietstra. Hij wees erop dat in Psalm 76 gezongen wordt nadat de dreiging voor Jeruzalem is verdwenen en dat in Psalm 79 sprake is van de verwoesting van Jeruzalem. Nodig is persoonlijk, bevindelijk te kennen wat zonde en schuld is, opdat zo ook gezongen zou

kunnen worden, wat tenslotte gezongen werd:

*Zo zullen wij, de schapen Uwer weiden,
in eeuwigheid Uw lof, Uw eer verbreiden
en zingen van geslachten tot geslachten
Uw trouw, Uw roem, Uw onverwinnbare krachten.*

Ds. A. van Heteren.

Voor de jeugd

De Samaritaanse vrouw (37)

“Zij dan gingen uit de stad en kwamen tot Hem.....En velen der Samaritanen uit die stad geloofden in Hem, om het woord der vrouw, die getuigde: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

Als dan de Samaritanen tot Hem gekomen waren, baden zij Hem dat Hij bij hen bleef; en Hij bleef aldaar twee dagen”

Joh. 4:30,39,40

Beste vrienden,

De Samaritaanse vrouw heeft gesproken. Zij heeft dat gedaan met een hart vol liefde. Liefde tot God en liefde tot de naaste. Die twee gaan altijd samen. Wie God lief krijgt, krijgt ook de naaste lief. Zij sprak niet koud. Zoals b.v. een notaris dat kan doen, die een testament voorleest. Hij doet dat beroepshalve. Hij is zelf geen erfgenaam. Het kan een rijk testament zijn. Het is mogelijk dat de erfgenamen straatarm zijn. Zij luisteren met aandacht. De inhoud gaat hen aan. Zij zijn er bij betrokken. Hoeveel zouden zij krijgen? Het kan tegenvallen. Het kan ook meevallen. Ieder begrijpt dat de erfgenamen onder een zekere spanning leven. Alzo niet direkt de notaris. Hij verdient zijn geld met zijn notariële arbeid. Doch bij de inhoud van het testament heeft hij als zodanig geen belang. Zo zijn er ook predikers. Zij spreken. Zij zeggen de waarheid. O zeker, het klopt allemaal. Exegetisch is er geen speld tussen te krijgen. Doch de waarheid zelf heeft hen nog nooit gegrepen. Het zijn koude boodschappers. Van alles wat zij zeggen, worden ze zelf niet koud of heet. Dode wegwijzers. Ik zeg niet dat ze zonder betekenis zijn. God kan ze gebruiken. Wat dat betreft staat de Heere niets in de weg.

Doch iemand die oren gekregen heeft om te horen, die hoort het of de predi-

ker zelf beleefd heeft, wat hij anderen verkondigt, dan wel of het voor hem vreemde zaken zijn. Zij hebben geen “bevinding” van wat zij zeggen. Dat is heel erg.

Over het woord “bevinding” gesproken. Dat is, zegt men, een ouderwets woord. Dat wordt weinig of niet meer gebruikt. Ik vind het jammer dat men er zo over denkt. Ik vrees dat met het woord de inhoud daarvan ook verdwijnt. Met als gevolg, dat als je nog over bevinding spreekt, men niet eens meer weet wat er mee bedoeld wordt. Ik wil het daarom maar graag blijven gebruiken. De betekenis is toch niet zo moeilijk, dacht ik. Het wil heel eenvoudig zeggen, dat men persoonlijk heeft beleefd, bevonden, ervaren wat God in Zijn woord omtrent Zichzelf zegt. Wat Hij omtrent de zondaar zegt. Dat hij een door en door ongelukkig mens is. Een mens met een hemelhoge schuld. Een mens met een doodschuld. En dat hij die schuld, die dure prijs der ziele, dat rantsoen, aan God in tijd noch eeuwigheid kan voldoen.

Doch de mens die van “bevinding” weet te spreken, komt er ook achter, dat hetgeen bij mensen onmogelijk is, mogelijk is bij God. Want God heeft er Zelf zorg voor gedragen, dat er voor gans verloren mensen een Verlosser is, in de Persoon van de Heere Jezus Christus. Hij heeft met de prijs van Zijn leven al de schuld betaald, die een mens nooit betalen kan. En dat niet alleen. Hij heeft door Zelf geen schuld te hebben, door Zelf de wet volkomen te gehoorzamen, de weg naar de hemel gebaad. Hij heeft voor een ieder, die in Hem gelooft, een recht op het eeuwige leven verworven. Dat brengt de ware gelovige in diepe verwondering. Dat geeft degene die gelooft, echt gelooft, een onuitsprekelijke blijdschap in het hart. Hij kan niet anders dan met blijdschap daar over spreken.

Als dat gebeurt, dan gaat er iets van uit. We spreken dan van een “levende verkondiging” van het Woord van God. De prediker die zo preken mag, zoekt dan een ander tot jaloersheid te verwekken. Hij zoekt hem te bewegen tot het geloof.

Hij kan hen het geloof niet geven. Dat is en blijft een vrijvallend Gods geschenk. Doch het zoeken te bewegen, daar zit een “hartelijke aanprijzing” in. Aanprijzen is iets anders dan aanpraten. Dat laatste komt ook voor. Men zegt dan dat men moet geloven dat men gelooft. En als men nu maar gelooft dat men gelooft, dan is men een gelovige. Men houdt het er dan voor, dat het met hen in orde is, terwijl men nooit op een “levendige manier” met God in aanraking gekomen is. Het einde van dezulken is “bedrog”. Als men voor het tijdelijke bedrogen wordt, dan is dat heel erg. Doch als men voor de eeuwigheid bedrogen wordt, dan is dit het ergste wat zich denken laat.

Die Samaritaanse vrouw, daar ben ik zeker van, heeft met overtuiging gesproken. En de mensen luisterden. Zij luisterden met verwondering. Zij hoorden het, wat die vrouw zegt, dat zijn geen praatjes. Dat is werkelijkheid. Daar wilden ze meer van weten. Te meer, daar die vrouw hen opwekte, zeggende: Komt en ziet een mens, die mij gezegd heeft, alles wat ik gedaan heb. Is deze niet de Christus?!

Velen van de Samaritanen gingen de stad uit. Zij wilden zelf “die mens” wel zien en horen.

“Als dan de Samaritanen tot Hem gekomen waren, baden zij Hem dat Hij bij hen bleef; en Hij bleef aldaar twee dagen.”

Johannes vertelt ons niet wat er in die twee dagen gebeurd is. Waarom hij dat niet doet, daar legt hij aan het einde van zijn evangelie verantwoording van af. Luister maar: “Jezus heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn beschreven in dit boek; maar deze zijn beschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en dat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam.” Joh. 40:30,31.

Daar Johannes in zijn schrijven gedreven is door de Heilige Geest, heeft het de Heilige Geest niet goed gedacht, Johannes te laten beschrijven, wat er in die twee dagen gebeurd is.

Als Hij twee dagen bij hen gebleven is, is er natuurlijk meer gebeurd dan niets. Hij is altijd bezig geweest in de dingen

van Zijn Vader. En daarom geloof ik, op grond van Johannes' woorden, dat Jezus gesproken heeft over Zijn Vader. Want Johannes zegt in het begin van zijn evangelie: "Niemand heeft ooit God gezien, dan de Eniggeboren Zoon, Die in de Schoot des Vaders is, en Die heeft Hem ons verklaard." Hij heeft dus aan de Samaritanen verteld, Wie zijn Vader is. Namelijk de almachtige Schepper van hemel en aarde. Hij heeft hen ook verteld dat Zijn Vader de mensen goed geschapen heeft en dat zij van God zijn afgeval- len. Dat zij vanwege eigen schuld ver- loren liggen. Dat zij zichzelf uit hun verlorenheid nooit kunnen redden. En dat God nu van eeuwigheid gedachten des vredes heeft gehad en niet des kwaads. En dat Hij daarom Zijn Eniggeboren Zoon gegeven heeft. Dat deze is de Christus. De van God Gezalfde tot Profeet, Priester en Koning. Om ook de Samaritanen als Profeet kennis bij te brengen aangaan- de de weg der zaligheid. Ook om als Priester voor hen de weg tot de zalig- heid te banen, om hen als Koning op de weg der zaligheid te brengen en te houden. Opdat zij door het geloof in Hem het eeuwige leven zouden ver- krijgen. Kortom, Hij heeft hen met nog veel meer andere woorden, het Evangelie verkondigd. Twee dagen lang hebben zij in de gemeenschap met de Heere Jezus mogen verkeren. Hij heeft in die twee dagen niet één ijdel woord gesproken. Zijn woorden waren woorden des "eeuwigen levens". Dat wil zeggen: Door het geloof in Zijn woorden zouden zij het eeuwige leven kunnen verkrijgen. Twee dagen! Dat zijn geen twee uren. En dan in gemeenschap met Jezus te mogen verkeren. Zij hebben zich beslist niet vervoeld. Zij hebben niet gezegd: Wat duurt die kerkdienst weer lang. Zij waren heil- begerige zielen. Zij waren dorstige zielen, naar "het water des levens". Zijn wij dat ook? Ik moet weer geen eindigen. Vergeet echter deze vraag niet. Het zou je "zaligheid" tot gevolg kunnen hebben. Want wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven.... Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Zeist

Kandidaat M.J. Kater te Nijkerk, die het beroep van onze gemeente heeft aangenomen, zal D.V. op woensdag 21 september a.s. worden bevestigd tot

"Tot een heilige tempel" een bijbels dagboek door de Chr. Ger. predikan- ten Baars, Boiten, Bor, Den Butter, Van Dijk, Van der Ent, Den Hartog, Van Heteren, Hoefnagel, De Romph, Van Rookhuijzen, Van der Sluys, Tanis, Veenendaal, Vlietstra, Van de Weerd en Van Zonneveld. Omvang 396 pagi- na's. Naast de meditatie voor elke dag zijn speciaal voor de kerkelijke feest- dagen en bijzondere gelegenheden extra meditaties toegevoegd. Prijs f 34,50 (incl. verzendkosten). Telefonisch te bestellen via 01835-5126.

Opbrengst ten bate van het nieuwe kerkgebouw voor Werkendam. Ook verkrijgbaar op de Bewaar het Panddag te Kampen!

herder en leraar van de gemeente. Bevestiger zal zijn Ds. P. den Butter van Driebergen. Aansluitend zal Ds. M.J. Kater intrede doen. De dienst van bevestiging en intrede zal worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Zeist, Joubertlaan 5 te Zeist en begint om 19.00 uur.

Chr. Geref. Bezinningskring bin- nen de classis Leeuwarden

Op 23 september 1994 D.V. hoop Ds. C. Bos van Urk te spreken over verant- woordelijkheid en het toezicht van de kerkeraden aangaande het Christelijk onderwijs. Dit naar aanleiding van artikel 54 van de kerkorde. Plaats van samenkomst: Chr. Geref. Kerk te Damwoude. Aanvang: kwart voor acht.

Boekbesprekingen

D. Martyn Lloyd-Jones, **Het Koninkrijk der hemelen**, 237 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Gou-

driaan, Kampen. Uit het Engels ver- taald door P.J. de Gier. We hebben niet de Engelse tekst bij de hand. Een uit- drukking in de Nederlandse vertaling vier regels voor het einde van blz. 72 vinden we ongepast. Wat de inhoud betreft bevat dit boek een twaalfstal bij- belstudies over het Koninkrijk der hemelen.

Het is actueel, kiest duidelijk positie tegenover allerlei gangbare meningen en is tijdbetrokken.

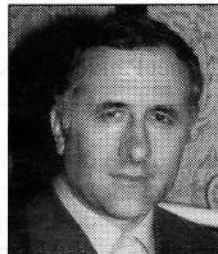
De noodzaak van wedergeboorte en bekering om in het Koninkrijk der hemelen in te gaan wordt beklem- toond.

Tegenover datgene wat vele mensen bovenaan stellen in hun leven wordt het ene nodige benadrukt. Er wordt gewaarschuwd tegen vaagheid als het gaat om het al of niet zijn in het Koninkrijk der hemelen. Duidelijk wordt gesteld dat er twee mogelijkhe- den zijn: Of erin of erbuiten. Er wordt ook geschreven over het niet ver zijn van het Koninkrijk Gods. De persoon die dit gold mist ware zelfkennis en ontdekking.

Wie zich wenst te verdiepen in datge- ne wat samenhangt met het Koninkrijk Gods doet er goed aan van dit boek kennis te nemen.

GROOT IS UW 15 JAAR TROUW Ontmoetingsdag '94

D.V. 1 oktober zal de landelijke ontmoetingsdag worden gehouden in de Veluwehal te Barneveld. Het programma staat in het teken van 15 jaar Friedensstimme. De dag begint om 10.30 u en zal uiterlijk 16.00 u afgelopen zijn.

Sprekers:

Peter Peters uit Moskou, **Alexej Koerkin** uit Dmitrovsk en **Alexander Sergejev** uit Alma Ata

Muzikale medewerking:

Russisch orkest
o.l.v. **Jevgeni Poesjkov**

Verenigde Veluwse Koren
o.l.v. **Marinus Brandsen**

Tijdens het morgenprogramma krijgt u een klankbeeld over "15 jaar Friedensstimme" te zien. In de pauze kunt u op verschillende locaties een video-verslag van een transport naar Rusland bekijken. En u kunt genieten van warme Russische hapjes. 's Middags is er een apart kinderprogramma.

Er zal de hele dag crèche zijn!

Vijf minuten loopafstand van het station.
Ruime parkeergelegenheid.

Iedereen is hartelijk welkom
STEM VAN DE VREDE
FRIEDENSSTIMME
ГОЛОС МИРА

Postbus 15 • 2800 AA Gouda • Tel. 01820-38544

KRAAMZORG

**GEZINSZORG
BKG**

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden.

Voor uw hulpaanvraag en/of inlichtingen kunt u bellen:

08385-27799

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!

*Een nieuw boek
van de GBS*

**DIENAARS,
MARTELAARS,
BEVRIJDE**

Bij de GBS is vanaf vandaag een nieuw lees- en kijkboek verkrijgbaar uit de veelbewogen historie van de Kerk van Schotland. "Dienaars, Martelaars, Bevrijders" bevat twaalf levensbeschrijvingen van Schotse oudvaders uit de periode 1550-1650. Enkele namen: John Knox, Alexander Henderson, Samuel Rutherford, George Gillespie. De bekende auteur, oud GBS-bestuurslid, F. van Hoften, stelde de levensbeschrijvingen samen. Daarbij twaalf prachtige kleurenfoto's van kerken waar deze predikanten gestaan hebben, met een korte beschrijving. U kent deze foto's van de GBS-kalender. De prijs van dit boek, 56 bladzijden, groot formaat in een fraai vierkleurenomslag, is maar **f 12,50**. Een mooi cadeau voor oud en jong. Te koop in elke boekhandel en bij de GBS-depots. U kunt ook rechtstreeks bij het GBS-kantoor bestellen (dan komen er wel portokosten bij). Breng een bezoek aan ons kantoor in Leerdam en u kunt het boek zo meenemen! Dan kunt u ook onze nieuwe kindersalmboekjes (f 12,50) zien!

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
Antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam, telefoon 03451-10155

*Plaats uw
familieberichten
in
Bewaar het Pand*

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.